

zaginieni

I. Zagadnienia cywilnoprawne związane z zaginięciem

WPISY DO REJESTRU DŁUGU

WARSZAWA 2021

I. Zagadnienia cywilnoprawne związane z zaginięciem

WPISY DO REJESTRU DŁUGU

WARSZAWA 2021

Projekt finansowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG.

1. Problem

W obrocie gospodarczym zawiązują się stosunki zobowiązaniowe o przeróżnej treści. Najczęściej zawiązywane umowy tworzą u jednej ze stron obowiązek zapłaty określonej sumy pieniężnej drugiej stronie. Nierzadko jest tak, że strona umowy, która jest zobowiązana do zapłaty na rzecz drugiej strony, nie wywiązuje się z tego obowiązku zgodnie z umową. **W razie braku zapłaty w określonym terminie powstaje zadłużenie. Bardzo często wyegzekwowanie zapłaty od dłużnika jest utrudnione. W takich sytuacjach ustawodawca stworzył możliwość wpisania dłużnika do rejestru długów.**

Rejestry długów istniejące na podstawie Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (dalej: u.i.g.) powstały w celu umożliwienia weryfikacji przyszłych lub obecnych klientów, kontrahentów, dostawców, partnerów biznesowych pod względem ich wiarygodności płatniczej. Ponadto często stanowią one skuteczny środek do zmotywowania dłużnika do zapłaty już istniejącego długu. Zapłata zobowiązania, które było przecież przyczyną wpisu dłużnika do rejestru, stanowi jeden z podstawowych warunków wykreślenia tego podmiotu z rejestru.

Pod pojęciem rejestru długów, poza Krajowym Rejestrem Zadłużonych, który zacznie funkcjonować od lipca 2021 r., rozumiemy Rejestr Dłużników Niewypłacalnych (dalej: RDN) oraz biura informacji gospodarczej (dalej: BIG-i), powszechnie znane jako rejestry dłużników. RDN jest rejestrem publicznym

i funkcjonuje na podstawie przepisów rozdziału IV Ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: Ustawa o KRS). BIG-i są podmiotami prywatnymi i działają na podstawie u.i.g. Rejestry te przechowują i udostępniają informacje dotyczące dłużników, otrzymane od wierzycieli. Obecnie na rynku funkcjonują rejestry prywatne, m.in.: BIG InfoMonitor S.A. (www.infomonitor.pl); Krajowy Rejestr Długów BIG S.A. (www.krd.pl); Rejestr Dłużników ERIF BIG S.A. (www.erif.pl); Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej (www.kbig.pl).

Wyżej wymienione instytucje, działając na podstawie przepisów i w granicach określonych przez nie, mogą gromadzić i udostępniać informacje dotyczące dłużników.

W zakresie związanym z zaginięciem możemy rozróżnić dwa problemy.

Po pierwsze dojść może do sytuacji, w której zaginiony jest wpisany do rejestru dłużników, chociaż zgodnie z wiedzą osób bliskich oraz stanem faktycznym nie powinien on widnieć w tymże rejestrze, ponieważ zadłużenie zostało spłacone, **wpis do rejestru był błędem lub z innego powodu.**

Po drugie może wystąpić sytuacja, w której bliscy osoby zaginionej **chcą wpisać dłużnika osoby zaginionej do rejestru dłużników** w celu wyegzekwowania zapłaty długu na rzecz zaginionego lub jego przedsiębiorstwa. Może to mieć znaczenie szczególnie właśnie w przypadku istnienia przedsiębiorstwa należącego do osoby zaginionej. W okolicznościach zaginięcia pozytywnym zachowaniem bliskich jest prowadzenie bieżących spraw tego przedsiębiorstwa, a takim niewątpliwie jest dbanie o interes przedsiębiorstwa osoby zaginionej. Natomiast w przypadku braku prowadzenia działalności gospodarczej przez zaginionego może posiadać on wiarygodności wobec innych osób fizycznych lub prawnych. Dłużnicy ci – wobec powzięcia wiadomości na temat zaginięcia swojego wierzyciela – mogą uchylać się od zapłaty zaległej kwoty, licząc na to, że nikt nie będzie dbał o wyegzekwowanie istniejącego długu.

2. Procedura

Dla dłużnika wpisanie do rejestru jest dolegliwością o dość złożonym charakterze. Z wpisem do rejestru dłużników łączy się bowiem wiele potencjalnych, a także realnych, niedogodności, takich jak możliwa utrata zaufania gospodarczego, utrata renomy, marki, kontrahentów (w przypadku dłużników będących przedsiębiorcami). W przypadku zaginięcia osoby wpisanej do rejestru bliskim tej osoby może zależeć na tym, aby wypisać z niego tę osobę. Może ona bowiem być wpisana do rejestru niesłusznie lub dane o wpisie są nieaktualne.

W przypadku czynności, które trzeba wykonać, aby wyrejestrować zaginionego z rejestru prowadzonego na podstawie u.i.g., wskazać należy, że ustawa ta nakłada na wierzyciela, który dokonał zgłoszenia dłużnika do rejestru, szczegółowe obowiązki w zakresie aktualizacji danych umieszczonych w prowadzonym rejestrze.

W przypadku zatem:

- częściowego lub całkowitego wykonania zobowiązania,
- wygaśnięcia zobowiązania,
- powzięcia przez wierzyciela, który zawarł z biurem umowę, wiadomości o odzyskaniu przez osobę uprawnioną utraconego dokumentu, którym posłużyła się osoba nieuprawniona,
- powzięcia wiarygodnej informacji, że przekazane informacje gospodarcze są nieprawdziwe,
- powzięcia wiarygodnej informacji o zmianie innych informacji gospodarczych przekazanych przez wierzyciela do biura

wierzyciel jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia tych informacji, wystąpić do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu, z żądaniem aktualizacji informacji gospodarczych.

Biuro natomiast ma obowiązek dokonać właściwej aktualizacji danych w rejestrze na podstawie wystąpienia dokonanego przez wierzyciela lub

w jego imieniu. Obowiązek aktualizacji danych jest istotny z uwagi na skutki, które ustawodawca przewidział w związku z jego dokonaniem. Otóż, jeżeli od ostatniej aktualizacji danych upłynął okres 3 lat, biuro prowadzące rejestr ma obowiązek usunąć te dane.

Ponadto ustawa nakłada na wierzyciela dodatkowo obowiązek niezwłocznego, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji nt. stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania, wystąpienia do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu, z żądaniem usunięcia informacji gospodarczych dotyczących tego zobowiązania. Po otrzymaniu takiego zgłoszenia biuro prowadzące rejestr powinno usunąć te dane. Niewątpliwie takim powzięciem informacji przez wierzyciela będzie wystąpienie przez osoby bliskie zaginionego z informacją o częściowym lub całkowitym nieistnieniu zobowiązania wpisanego do rejestru.

Należy zatem wystąpić do wierzyciela z informacją zawierającą uzasadnione i wiarygodne dowody na to, że zadłużenie nie istnieje lub dane odnośnie do zadłużenia są nieaktualne lub przechowywane z naruszeniem ustawy. W takiej sytuacji – po otrzymaniu wniosku – wierzyciel ma obowiązek dokonać właściwych zgłoszeń bezpośrednio w danym BIG-u. Takimi wiarygodnymi dowodami będą potwierdzenia wpłat czy inne dowody na potwierdzenie nieistnienia zadłużenia w całości lub w części. Dla celów dowodowych należy wystąpienie to nadać przesyłką poleconą do wierzyciela, zostawiając sobie oryginały lub kopie dowodów na nieistnienie zobowiązania.

Ustawa wskazuje również, kiedy biuro prowadzące rejestr ma obowiązek usunąć informacje gospodarcze odnośnie do dłużnika. Dzieje się tak w wymienionych niżej przypadkach:

- na wniosek wierzyciela, nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku;
- przed zaprzestaniem wykonywania działalności gospodarczej przez biuro, informując o tym wierzycieli związanych z biurem umową;
- w odniesieniu do informacji gospodarczych przekazanych przez wierzyciela, z którym wygasła albo została rozwiązana umowa;

- w odniesieniu do informacji gospodarczych przekazanych przez wierzyciela, który po ich przekazaniu do biura został wykreślony z właściwego rejestru albo ewidencji lub trwale zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej;
- na podstawie uzasadnionej informacji o nieistnieniu zobowiązania;
- po upływie 3 lat od ostatniej aktualizacji danych, nie później niż po upływie 10 lat od dnia ich przekazania przez wierzyciela.

Osoby bliskie zaginionego mogą ponadto same wystąpić do biura prowadzącego rejestr o wykreślenie/usunięcie/zmianę danych, przekazując informację wraz z dowodami o nieistnieniu/wygaśnięciu zobowiązania. Biuro będzie wobec tego zobowiązane do usunięcia lub zmiany danych widniejących w rejestrze na podstawie przepisów u.i.g.

Natomiast w przypadku wpisu osoby zaginionej do RDN-u prowadzonego na podstawie Ustawy o KRS wskazać należy, że przepisy stanowią, że sąd rejestrowy z urzędu wykreśla wpisy z rejestru dłużników niewypłacalnych w przypadku uchylecia lub zmiany postanowienia, na którego podstawie wpisy były dokonane, lub gdy uchylono orzeczenie o ogłoszeniu upadłości.

Istotne jest, że wykreślenie wpisu w RDN-ie może nastąpić również w przypadku, gdy tytuł wykonawczy, który stanowił podstawę wpisu do rejestru, został prawomocnym orzeczeniem sądu pozbawiony wykonalności. Pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności następuje na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (dalej: kpc) w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Co do zasady powództwo takie powinien złożyć dłużnik, ale przyjmując należy, że legitymację do złożenia powództwa przeciwegzekucyjnego mają:

- dłużnik, który został określony w tytule wykonawczym,
- następcy prawni dłużnika, jeśli skierowano przeciwko nim egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego,
- małżonek dłużnika – w przypadku określonym w art. 840 § 1 pkt 3 kpc.

Powództwo przeciwegzekucyjne może złożyć również kurator dłużnika (art. 802 i 819 § 2 kpc), a na zasadach ogólnych – prokurator i organizacja pozarządowa.

Tryb wykreślenia na wniosek wymaga ponadto złożenia do właściwego sądu rejestrowego druku KRS-D3. Druki te dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/pobierz-wniosek-z-obszaru-systemu-kr>).

W każdym przypadku – zgodnie z ustawą – wpisy dokonane w rejestrze dłużników niewypłacalnych podlegają wykreśleniu z urzędu po upływie 7 lat od dokonania wpisu. Wpisy osób, które zostały pozbawione przez sąd upadłościowy prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, są automatycznie wykreślane po upływie 10 lat od ich dokonania. Jeżeli w orzeczeniu sądu upadłościowego został oznaczony krótszy termin zakazu, wykreślenie może nastąpić na wniosek dłużnika po upływie tego terminu.

Poza wskazanymi powyżej przypadkami wykreślenia z RDN-u dane dłużnika objęte wpisem w RDN-ie mogą być wykreślone w przypadku, gdy po dokonaniu wpisu zapadło orzeczenie sądowe lub decyzja administracyjna, z których wynika, że wpisana do tego rejestru należność nie istnieje lub wygasło zobowiązanie, z którego ona wynika, albo gdy tytuł wykonawczy, który stanowił podstawę wpisu, został prawomocnym orzeczeniem sądu pozbawiony wykonalności.

Wygaśnięcie zobowiązania powinno być stwierdzone orzeczeniem lub zaświadczeniem właściwego organu lub oświadczeniami dłużnika, wierzyciela. W związku z tym osoby bliskie zaginionemu powinny wystąpić do wierzyciela z wnioskiem o przekazanie oświadczenia o wygaśnięciu zobowiązania, jeżeli mają zamiar dokonać wykreślenia osoby zaginionej z rejestru dłużników niewypłacalnych i jeżeli nie można wykreślić dłużnika z rejestru na podstawie innych przesłanek z uwagi na ich nieistnienie.

Przedsiębiorca będący dłużnikiem osoby zaginionej, zobowiązany względem wierzyciela w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą lub konkretnym stosunkiem prawnym (umową), musi liczyć się z określonymi konsekwencjami prawnymi (procedura sądowo-egzekucyjna) i dolegliwościami przewidzianymi przez obowiązujące przepisy w tym zakresie pomimo zaginięcia wierzyciela. Wpis do rejestru dłużników jest jedną z takich dolegliwości. Dla dłużnika wpisanie jego danych o zadłużeniu do rejestru może oznaczać w praktyce utratę potencjalnych lub obecnych kontrahentów, renomy, marki czy pozycji na rynku. Może to również powodować problemy z bankami czy innymi instytucjami finansowymi przy udzielaniu kredytów czy pożyczek. Prowadzone na podstawie u.i.g rejestry mają charakter jawny. Dłużnika w rejestrze można znaleźć poprzez wpisanie jego nazwy w wyszukiwarce internetowej. Jest to czynność bardzo prosta, a jest ona taka dlatego, by wpis do rejestru nie miał charakteru iluzorycznego, a realnie oddziaływał na sytuację dłużnika. Wpisanie dłużnika do rejestru dla wierzyciela ma głównie na celu wyegzekwowanie zaległej kwoty od podmiotu będącego dłużnikiem.

BIG-i prowadzą rejestry dłużników na podstawie u.i.g. Ustawa określa m.in. zasady udostępniania informacji gospodarczych dotyczących wiarygodności płatniczej oraz ujawniania, przechowywania, aktualizacji i usuwania informacji gospodarczych.

Wpis dłużnika do BIG-u może być dokonany przez wierzyciela lub jego pełnomocnika.

Wierzyciel może przekazywać do biura informacje gospodarcze w celu ich ujawnienia, jeżeli zawarł z biurem umowę o udostępnianie informacji gospodarczych. Trzeba pamiętać, że to wierzyciel sam wybiera biuro, z którym będzie współpracował, i może wpisać dłużnika do jednego, dwóch lub nawet wszystkich BIG-ów równocześnie, jeżeli z każdym z nich z osobna ma podpisaną stosowną umowę.

Ustawa wyróżnia możliwość zgłoszenia zobowiązania powstałego z istniejącego stosunku prawnego oraz tytułu wykonawczego.

Po pierwsze wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze | o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem wyłącznie wówczas, gdy są spełnione łącznie następujące warunki (art. 15 u.i.g.):

- zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, w szczególności z tytułu umowy związanej z wykonywaniem działalności gospodarczej;
- łączna kwota wymagalnych zobowiązań dłużnika niebędącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 500 zł oraz są one wymagalne od co najmniej 30 dni;
- upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi niebędącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika niebędącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu – na adres siedziby dłużnika lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej – wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

Po drugie wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem wyłącznie wówczas, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

- zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, w szczególności z tytułu umowy o kredyt konsumencki;
- łączna kwota wymagalnych zobowiązań dłużnika będącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 200 złotych oraz są one wymagalne od co najmniej 30 dni;
- upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi będącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika będącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu – na adres miejsca zamieszkania – wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura;

- nie upłynęło 6 lat od dnia wymagalności zobowiązania, a w przypadku roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczeń stwierdzonych ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd – nie upłynęło 6 lat od dnia stwierdzenia roszczenia.

Ponadto wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

- zobowiązanie zostało stwierdzone tytułem wykonawczym;
- upłynęło co najmniej 14 dni od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika, a jeżeli dłużnik nie wskazał takiego adresu – na adres miejsca zamieszkania, siedziby lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej – pisma zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura;
- wierzyciel przekazał do biura informację określającą dane organu orzekającego, datę wydania i sygnaturę tytułu wykonawczego stwierdzającego to zobowiązanie;
- nie upłynęło 6 lat od dnia stwierdzenia zobowiązania prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu albo sądu polubownego, ugodą zawartą przed sądem albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd.

Jeżeli wierzyciel nie posiada umowy z BIG-iem, a w przypadku gdy taką zawarł, nie zostały spełnione łącznie ww. przesłanki ustawowe wymagane do zgłoszenia, BIG nie powinno przyjąć informacji gospodarczej w celu ich udostępnienia.

Przepisy stanowią, że wierzyciel może przekazać do biura wyłącznie informacje gospodarcze w odniesieniu do dłużnika niebędącego konsumentem:

- podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej w zakresie: nazwy albo firmy,

siedziby i adresu, numeru KRS, NIP-u i REGON-u, imion, nazwisk i numeru PESEL lub innego numeru potwierdzającego tożsamość wspólników, osób wchodzących w skład organów zarządzających lub prokurentów, imion i nazwisk pełnomocników, o ile zostali ustanowieni, głównego przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej;

- osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie: imion i nazwiska, numeru PESEL lub innego numeru potwierdzającego tożsamość, serii i numeru dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, firmy, oznaczenia miejsca zamieszkania i adresu do doręczeń lub adresu, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza, NIP-u i REGON-u, numeru właściwej ewidencji wraz z oznaczeniem organu ewidencyjnego lub numeru właściwego rejestru, imion i nazwisk pełnomocników, o ile zostali ustanowieni, głównego przedmiotu wykonywanej działalności gospodarczej.

BIG nie przyjmuje informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem, jeżeli dane dłużnika objęte zgłoszeniem wierzyciela przekraczają zakres enumeratywnie wskazanych w przepisach.

Wskazać należy, że opisana wyżej procedura oraz przepisy dotyczące udostępnienia informacji gospodarczej za pośrednictwem BIG-u wskazują wprost, że podmiotem uprawnionym do przekazania informacji do biura jest wierzyciel. Powstaje zatem problem w sytuacji jego zaginięcia. Pomimo bowiem wystąpienia oraz trwania stanu zaginięcia interesy tej osoby muszą być chronione. Ustawa (u.i.g.) nie przewiduje w żadnym przepisie dotyczącym działania wierzyciela możliwości wystąpienia do BIG-u innej osoby poza wierzycielem oraz jego pełnomocnikiem. Warto w tym miejscu wskazać, że zgodnie z treścią art. 178 § 1 Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej: k.r.o.) „kuratora ustanawia się w wypadkach w ustawie przewidzianych”. Wydaje się poprawną ścieżką dla osób bliskich, aby złożyły one wniosek o ustanowienie kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu. W przypadku kuratora osoby nieobecnej regulację tego zagadnienia zawiera art. 184 § 1 k.r.o. Stanowi on, że: „dla ochrony praw osoby, która z powodu nieobecności nie może prowadzić swoich spraw, a nie ma pełnomocnika, ustanawia się kuratora. To samo dotyczy wypadku, gdy

pełnomocnik nieobecny nie może wykonywać swoich czynności albo gdy je wykonywa nienależycie”. Ochrona praw osoby nieobecnej, poza ochroną bieżącą, może nawet polegać na wytoczeniu powództwa (np. o zapłatę) i prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Ochrona obejmuje również wystąpienie z wnioskiem o zabezpieczenie roszczenia, a nawet podejmowanie czynności faktycznych, w szczególności w zakresie zgodnej z prawem ochrony własnej.

3. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553, tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1444).
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90 poz. 557, tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 53).
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89 poz. 555, tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 534).
4. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 1971 r. Nr 12 poz. 114, tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 281,720).

Opracował: mgr Jacek Kaczkowski

Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych
skr. poczt. 127,
00-958 Warszawa 66

e-mail: itaka@zaginieni.pl
www.gospostrateg.zaginieni.pl
www.zaginieni.pl
www.itaka.org.pl

tel. 22 620 16 10 faks. 22 654 79 79

KRS 0000126459

Zagadnienia cywilnoprawne związane z zaginięciem
WPISY DO REJESTRU DŁUGU

© 2021 Copyright by Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych
Kopiowanie i cytowanie treści broszury jest dozwolone po podaniu źródła.

Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych od ponad 20 lat jest jedyną organizacją pozarządową w Polsce, która całościowo zajmuje się problemem zaginięcia.

 116 000

Telefon w Sprawie Zaginionego
Dziecka i Nastolatka

Psycholodzy Fundacji ITAKA pełnią dyżury telefoniczne w sprawach dotyczących małych dzieci i nastolatków, w tym w przypadkach porwań rodzicielskich.

 22 654 70 70

Linia Wsparcia dla Rodzin Osób Zaginionych

Kontakt w innych sprawach dotyczących zaginięć.

Projekt finansowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG.